

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของ
นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ*

FACTORS INFLUENCING READINESS IN PERFORMING PROFESSIONAL
NURSING ROLES AMONG FOURTH YEAR NURSING STUDENTS
OF POLICE NURSING COLLEGE

ชุตินา ฮากิม, ค.ด. (Chutima Hakeem, RN, Ph.D.)**

กาญจนา คงมัน, ศศ.ม. (Kanjana Kongman, RN, M.A.)***

Abstract

Objectives: To study 1) the level of the readiness in performing professional nursing roles among fourth year nursing students of police nursing college, and 2) the relationships between nurse socialization, achievement motivation, attitude toward job performance as professional nursing roles and readiness in performing professional nursing roles among fourth year nursing students of police nursing college, and 3) the influence of nurse socialization, achievement motivation, and attitude toward job performance as professional nursing roles on the readiness in performing professional nursing roles among fourth year nursing students.

Methods: This study was a descriptive research. The sample consisted of 68 fourth year nursing students of police nursing college,

academic year 2019. The research instruments were demographic data questionnaire, nurse socialization questionnaire, achievement motivation questionnaire, attitude toward job performance as professional nursing roles questionnaire and readiness in performing professional nursing roles among fourth year nursing students questionnaire. Statistical methods used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, Pearson product -moment correlation and multiple regression analysis.

Results: 1. The level of the readiness in performing professional nursing roles among fourth year nursing students of police nursing college was in a high level.

2. Nurse socialization and achievement motivation were significantly correlated with readiness in performing

*การศึกษาครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
(This study received research fund from Police Nursing College, Police General Hospital, Royal Thai Police)

** Corresponding author, อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Corresponding author,
Lecturer, Police Nursing College, Police General Hospital, Royal Thai Police), E-mail: Chutimah@gmail.com

***อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Lecturer, Police Nursing College, Police
General Hospital, Royal Thai Police)

วันที่รับ (received) 11 กันยายน 2563 วันที่แก้ไข (revised) 15 พฤศจิกายน 2563 วันที่ตอบรับ (accepted) 8 มกราคม 2564

professional nursing roles among fourth year nursing students of police nursing college at .05 level. Attitude toward job performance as professional nursing roles was not correlated with readiness in performing professional nursing roles.

3. Nurse socialization and achievement motivation significantly influenced readiness in performing professional nursing roles among fourth year nursing students at .05 level and could jointly explain 74.8.% of variance of readiness in performing professional nursing roles among fourth year nursing students.

Conclusion: The study suggested that nurse socialization, achievement motivation and attitude related to job performance influenced readiness in performing professional nursing roles among fourth year nursing students.

Keywords: Readiness in performing professional nursing roles, Nurse socialization, Achievement motivation, Attitude

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษา 1) ระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 2) ปัจจัยด้านการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 และ 3) การถ่ายทอด

ทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพที่มีผลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4

วิธีการศึกษา: การศึกษารุ่นนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ และแบบสอบถามความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา:

1. ระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยด้านการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ
3. ปัจจัยการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน มีอิทธิพลต่อ

ความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมกันทำนายพยากรณ์ได้ร้อยละ 74.8

สรุป: การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลจากอาจารย์พยาบาลและพยาบาลพี่เลี้ยง รวมทั้งการเสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน

คำสำคัญ: ความพร้อมในการปฏิบัติงาน บทบาทพยาบาลวิชาชีพ การถ่ายทอดทางวิชาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติ

ความสำคัญของปัญหา

พยาบาลเป็นบุคลากรที่มีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มบุคลากรด้านสุขภาพ และมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานของสถานพยาบาล (Koushali, Hajiamini, & Ebadi, 2012; Rizany, Hariyati, & Handayani, 2018) พยาบาลวิชาชีพมีบทบาทในการให้บริการด้านการรักษาพยาบาล การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ และการฟื้นฟูสภาพบุคคล (เกศศิริ วงษ์คงคำ และปิยะธิดานาคะเกษียร, 2557) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2555) ได้กำหนดให้พยาบาลวิชาชีพเป็นตำแหน่งประเภทวิชาการ สายงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีชื่อตำแหน่งในสายงานเป็นพยาบาลวิชาชีพ เริ่มจากระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ จนถึงระดับทรงคุณวุฒิ ในแต่ละระดับได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก สำหรับลักษณะงานของพยาบาล

วิชาชีพในแต่ละระดับนั้น มีลักษณะงานในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปฏิบัติการ 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการประสานงาน และ 4) ด้านการบริการ นอกจากนี้พยาบาลวิชาชีพยังมีบทบาทเป็นนักวิชาการทางการพยาบาล โดยทำหน้าที่เป็นผู้สอนหรือถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีสู่สมาชิกใหม่ที่เข้าสู่วิชาชีพการพยาบาล เพื่อให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้สอดคล้องตามมาตรฐาน และช่วยให้ผู้รับบริการสามารถดูแลตนเอง ครอบครัวยุ และชุมชนได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ลักษณะงานทั้ง 4 ด้าน ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนสามารถนำมากำหนดบทบาทหน้าที่หลักของพยาบาลวิชาชีพได้ 3 ประการ คือ บทบาทการเป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาล บทบาทการเป็นผู้บริหารจัดการ และบทบาทการเป็นนักวิชาการทางการพยาบาล (เกศศิริ วงษ์คงคำ และปิยะธิดานาคะเกษียร, 2557)

จากบทบาทดังกล่าว พยาบาลจึงต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบรู้ถึงเหตุและผลของการปฏิบัติงาน สามารถให้การดูแลผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีคุณธรรมจรรยาบรรณ ตามองค์ความรู้ทางการพยาบาลและบทบาทหน้าที่ในขอบเขตวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพจบใหม่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากสภาการพยาบาล จะถูกคาดหวังจากสังคมและเพื่อนร่วมวิชาชีพในเรื่องความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พยาบาลจบใหม่อาจขาดความสามารถและความชำนาญในการวางแผนการพยาบาลและการดูแลรักษา ส่งผลให้ขาดความมั่นใจในการนำ

ความรู้ไปประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงขาดทักษะในการให้การพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะโรคด้วย ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพบริการ (Pellico, 2009) ดังนั้นสถานศึกษาที่รับผิดชอบในเรื่องการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการพยาบาลจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษาออกไปปฏิบัติงานในบทบาทบัณฑิตทางการพยาบาล เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรมจริยธรรมในการปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้รับบริการ สามารถวิเคราะห์และรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการมากที่สุด ทั้งนี้หากบัณฑิตพยาบาลไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานในบทบาทพยาบาลวิชาชีพ อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการได้ (ปริญญาแร่ทอง และธีรนุช ห้านิรัจฉัย, 2555) และส่งผลต่อการประเมินคุณภาพของสถานบันการศึกษาที่รับผิดชอบในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการพยาบาล จึงเป็นความจำเป็นที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปปฏิบัติในบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ ให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมั่นใจ เพิ่มความรู้ความสามารถและให้บริการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากบัณฑิตพยาบาลขาดความพร้อมในการที่จะปฏิบัติงานในบทบาทพยาบาลวิชาชีพ อาจส่งผลกระทบต่อในเรื่องคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของสถานบันการศึกษาพยาบาลด้วยเช่นกัน เนื่องจากการจัดการศึกษาพยาบาลมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถให้การดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วรรณพร บุญเปล่ง และคณะ, 2561) การศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาถึงความพร้อมในการที่จะปฏิบัติงานในบทบาท

พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เนื่องจากเป็นลักษณะที่บ่งบอกถึงความสามารถของบุคคลซึ่งเป็นผลจากการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนอบรม ทำให้เกิดความพร้อมในการที่จะกระทำกิจกรรมใด ๆ นำไปสู่การพัฒนาทักษะประสบการณ์ ทำให้เกิดความตั้งใจและความมั่นใจในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาและการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล เมื่อเริ่มก้าวเข้าสู่วิชาชีพตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาลเป็นการถ่ายทอดทางวิชาชีพตามกระบวนการผลิต โดยได้รับการสอนตามหลักสูตรในสถานศึกษาและได้รับการพัฒนาตามกระบวนการถ่ายทอดทางวิชาชีพจากองค์กรเมื่อเริ่มเข้ามาปฏิบัติงานในโรงพยาบาล เพื่อสร้างพยาบาลให้มีคุณภาพและพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามมาตรฐานบทบาทวิชาชีพการพยาบาลดังที่ซิมสัน (Simpson, 1979, อ้างถึงจาก อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม, 2560) กล่าวว่า การถ่ายทอดทางวิชาชีพเป็นกระบวนการถ่ายทอดลักษณะทางพฤติกรรม และปทัสถานเฉพาะแบบเพื่อเข้าสู่วิชาชีพ โดยจะเกิดขึ้นขณะกำลังศึกษา ซึ่งเป็นระยะปรับเปลี่ยนสภาพจากการเป็นนักศึกษาสู่บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพอย่างเด่นชัด และหากเขาได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงานที่เหมาะสมจากผู้ที่เป็นตัวแบบหรือตัวแทนของการถ่ายทอดที่ดี ย่อมทำให้การปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมอุดมการณ์ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติงานและกลายเป็นบุคลากรพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพ

ในการจัดการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ เน้นการเตรียมให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสาขาการพยาบาลที่ตนเองสนใจ เพื่อเสริมทักษะการพยาบาลในฐานะพยาบาลวิชาชีพ มีความสามารถในการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวมร่วมกับทีมสุขภาพ มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจทางการพยาบาล โดยคำนึงถึงสิทธิผู้ใช้บริการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ดังนั้น ถ้า นักศึกษาพยาบาลมีประสบการณ์ที่ดีในกระบวนการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาย่อมจะมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล (ฤทัยรัตน์ ชิดมงคล และเปรมฤดี บริบาล, 2556) ประกอบกับวิทยาลัยพยาบาลตำรวจมีเอกลักษณ์ของวิทยาลัยคือ ความมีวินัย ซึ่งเป็นลักษณะภายในที่สำคัญซึ่งผลักดันให้นักศึกษาเกิดความเพียรพยายามที่จะทำงานจนสำเร็จลงด้วยมาตรฐานที่ดีเยี่ยม ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากนักศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งเป็นช่วงสำคัญของชีวิตพยาบาลจบใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนต้องปรับตัวให้เข้ากับบุคลากรและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นหากขาดการเตรียมความพร้อมที่ดีตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 แล้ว อาจส่งผลให้พยาบาลจบใหม่ ต้องเผชิญกับความวิตกกังวลและมีความเครียดสูง มีความเหนื่อยหน่าย (Burn out) เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการทำงานลดลง เนื่องจากผลของความเครียดเรื้อรัง ซึ่งจะสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติในการทำงานไปในทางลบ ทำให้ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง

ผู้ป่วยและญาติได้ และอาจส่งผลต่อการทำงานหรือให้การพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพด้วย (ฤทัยรัตน์ ชิดมงคล และเปรมฤดี บริบาล, 2556)

ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์พยาบาล จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลตำรวจชั้นปีที่ 4 อันได้แก่ การถ่ายทอดทางวิชาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการที่จะปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพแก่นักศึกษาพยาบาล และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารสถาบันการศึกษาในการจัดเตรียมความพร้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาให้มีความสามารถในการที่จะปฏิบัติงานในบทบาทพยาบาลวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามวิจัย

1. ระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจมีระดับใด
2. ปัจจัยด้านการถ่ายทอดทางวิชาชีพ พยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจหรือไม่ อย่างไร
3. ปัจจัยการถ่ายทอดทางวิชาชีพ พยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานและเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานบนบทบาทพยาบาลวิชาชีพใน 3 ด้าน คือ การเป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาล การเป็นผู้บริหารจัดการ และการเป็นนักวิชาการทางการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ที่มีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบนบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ที่มีอิทธิพลความพร้อมในการปฏิบัติงานบนบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

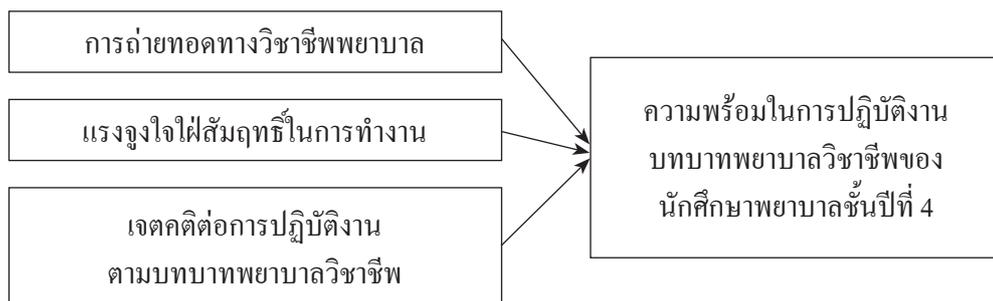
กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบนบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยแนวคิดการถ่ายทอดทางสังคมในการปฏิบัติงานของพยาบาลนั้น กระบวนการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล หรือกระบวนการขัดเกลาทางวิชาชีพนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นกระบวนการของการได้มาซึ่งความรู้ทางเทคนิค ทักษะ ทักษะ และค่านิยมทางวิชาชีพพยาบาล โดยผ่านกระบวนการ

เรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาและการปรับตัว เพื่อให้ได้ผลผลิตสุดท้ายคือ การเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพ (สิริพัชร วยั่งยืนศักดิ์ถาวร, 2557; Dinmohammadi, Peyrovi, & Mehrdad, 2013) ซึ่งพยาบาลจบใหม่จะได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการ ได้แก่ การปฐมนิเทศ การฝึกอบรมดูงาน การประชุมวิชาการ เป็นต้น และการได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในการปฏิบัติงาน ได้แก่ บุคลากรในทีมสุขภาพและพยาบาลผู้ร่วมงาน โดยการพูดคุย สอนงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสังเกตการเห็นแบบอย่าง เป็นต้น โดยกำหนดเนื้อหาของงานที่ได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลตามความพร้อมในบทบาทวิชาชีพทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านปฏิบัติการพยาบาลด้านบริหารจัดการ และด้านวิชาการ (ณัฐชยานันท์ พงษ์ประวัติ, 2552) การถ่ายทอดทางวิชาชีพทำให้พยาบาลมีคุณลักษณะและทักษะทางวิชาชีพ ส่งผลให้เกิดความพร้อมต่อการปฏิบัติในบทบาทพยาบาลใหม่ (Salisu, Nayeri, Yakubu, & Ebrahimpour, 2019) สำหรับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานนั้น จะช่วยให้บุคคลมีความอดทน มีความพยายาม ในการเอาชนะปัญหาอุปสรรค เพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมาย การที่บุคคลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะส่งผลให้บุคคลนั้นมีความตั้งใจและความพร้อมในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น (เบญจภรณ์ จงรักษ์, มาลีวัล เลิศสาครศิริ และสมพร ชินโนรส, 2562; Suominen, 2011; Al-hasan & Arriff, 2019, & Toode, Routasalo) นอกจากนี้การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานพยาบาล ถึงแม้ว่าพยาบาลจะเป็นผู้มีความรู้ดี มีบุคลิกภาพดีเพียงใด หากพยาบาลไม่มีความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติ หรือไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพ ย่อมก่อให้เกิด

ผลงานที่ไม่มีคุณภาพเท่ากับบุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าเจตคติเป็นองค์ประกอบสำคัญของความร่วมมือในปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพในระดับสูง (มารวย วิชาญยุทธนากุล, 2560; Kapantow, Luddin, & Kambey, 2020; Rizany, Hariyati, & Handayani, 2018)

การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ น่าจะมีอิทธิพลความร่วมมือในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

2. การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่ม

ตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ปีการศึกษา 2562 ที่ได้รับการคัดเลือกเฉพาะเจาะจง จำนวน 68 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เพศ อายุ และคะแนนเฉลี่ยสะสม

2. แบบสอบถามการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยใช้แบบวัดของวิรัตน์ ปานศิลา (2542) มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม มีข้อคำถามจำนวน 29 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตรวัดประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จากมากที่สุด ถึงน้อยที่สุด โดยการให้คะแนน 5 - 1 ตามลำดับ แบบสอบถามฉบับนี้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญและมีค่า

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .91 (วิรัตน์ ปานศิลา, 2542) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

3. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน เป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบประเมินของ วิรัตน์ ปานศิลา (2542) ลักษณะแบบวัดเป็นมาตรวัดประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ ตั้งแต่มากที่สุดถึงน้อยที่สุด การให้คะแนนสำหรับข้อที่มีข้อความทางบวกให้คะแนนจริงมากที่สุด = 5 จริงมาก = 4 จริงปานกลาง = 3 จริงน้อย = 2 จริงน้อยที่สุด = 1 หากเป็นข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม แบบสอบถามฉบับนี้มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .91 (วิรัตน์ ปานศิลา, 2542) สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

4. แบบสอบถามเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดของ ณิชูธยาน์ พงษ์ประวัติ (2552) ลักษณะแบบวัดเป็นมาตรวัดประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ตั้งแต่มากที่สุดถึงน้อยที่สุด การให้คะแนนสำหรับข้อที่มีข้อความทางบวกให้คะแนนจริงมากที่สุด = 5 จริงมาก = 4 จริงปานกลาง = 3 จริงน้อย = 2 จริงน้อยที่สุด = 1 หากเป็นข้อความทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม แบบสอบถามฉบับนี้มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .86 (ณิชูธยาน์ พงษ์ประวัติ, 2552) สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

5. แบบสอบถามความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้

วิจัยดัดแปลงมาจาก แบบสอบถามความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของ ณิชูธยาน์ พงษ์ประวัติ (2552) มีข้อคำถามจำนวน 29 ข้อ ลักษณะแบบวัดเป็นมาตรวัดประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด โดยการให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ แบบสอบถามฉบับนี้มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .92 (ณิชูธยาน์ พงษ์ประวัติ, 2552) สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามการถ่ายทอดทางวิชาชีพ พยาบาล แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน แบบสอบถามเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ และแบบสอบถามความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงข้อคำถามให้เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบันของนักศึกษาพยาบาลและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้เกณฑ์ที่ยอมรับว่าข้อคำถามนั้น ๆ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและหรือวัตถุประสงค์ที่มุ่งวัดเหมาะสำหรับการวิจัย คือค่า IOC (index of item objective congruence) มากกว่า 0.5 ขึ้นไป พบว่าแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ มีค่า IOC เท่ากับ .66 - 1 หลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาพยาบาล ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หาค่าความเที่ยง (reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .92, .89, .89 และ .93 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการ

วิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมและวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลตำรวจ (Institutional Review Board: IRB) เลขที่ จว.37/2563 ซึ่งภายหลังได้รับการอนุมัติ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บังคับการวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ และเข้าพบตัวอย่างเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์วิธีการดำเนินการวิจัย และประโยชน์ที่ได้รับ แล้วให้ตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมวิจัยลงนามในเอกสารโดยผู้วิจัยไม่ระบุชื่อ-นามสกุล ของตัวอย่าง การนำเสนอจะทำในภาพรวมของการศึกษาเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อตัวอย่างแต่อย่างใด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างด้วยตนเอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อตัวอย่างได้รับฟังข้อมูลจนเกิดความเข้าใจและยินดีเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ แล้วจึงให้ตัวอย่างลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมวิจัย แล้วจึงให้ตัวอย่างตอบแบบสอบถามให้เวลาในการทำแบบสอบถามคนละ 30 นาที เมื่อทำเสร็จผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืนแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและตัวแปรที่ศึกษาโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรการ

ถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน เจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ และความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ซึ่งมีการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของข้อมูล โดยตัวแปรที่ศึกษาเป็นข้อมูลระดับอันตรภาค (interval scale) ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (linearity relationship) และข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (normal distribution) ด้วยการทดสอบ Kolmogorov - smirnov test

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน เจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ และความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) จากการทดสอบข้อมูลของตัวแปรพบว่า เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิตินี้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ตัวอย่างเป็นเพศหญิงทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่อายุ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.59 ส่วนใหญ่มีผลการเรียน 3.00 - 3.50 คิดเป็นร้อยละ 51.47 ส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 15,000 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.06

2. ความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ

ตัวอย่าง มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน บทบาทพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.33, SD = 0.42$) สำหรับรายด้านพบว่า มีความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพด้านวิชาการมากที่สุด ($M = 4.38, SD = 0.71$) รองลงมาเป็นด้านการบริหารจัดการและด้านปฏิบัติการพยาบาล ($M = 4.32, SD = 0.67$ และ $M = 4.28, SD = 0.67$) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล (NSO) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน (AMO) และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตาม

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล (NSO) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน (AMO) และเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ (APP) กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ (RPP) ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ($n = 68$)

ตัวแปร	RPP	NSO	AMO	APP
RPP	1	.799*	.603*	.049
NSO		1	.502*	.307*
AMO			1	.251*
APP				1

* $p < .05$

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนพบว่า การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานสามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการปฏิบัติ

บทบาทพยาบาลวิชาชีพ (APP) กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ (RPP)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ดังตารางที่ 1

งานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้ร้อยละ 74.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยปัจจัยที่มีอำนาจการทำนายสูงสุด คือ การถ่ายทอดทางวิชาชีพ ($\beta = .723, p < .05$) รองลงมาคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน ($\beta = .303, p < .05$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยทำนายความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ซึ่งใช้การวิเคราะห์พหุคูณ (MRA) ด้วยวิธี Stepwise

ลำดับขั้นตัวพยากรณ์	b	SE	β	t	p - value
Constant	.438	.354	1.238	.220	
การถ่ายทอดทางวิชาชีพ (NSO)	.720	.075	.723	9.580*	.000
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (AMO)	.368	.090	.303	4.075*	.000

R = .865, R² = .748, adjust R² = .736, F(3,62) = 61.294, p = .000

สามารถสร้างสมการทำนายในรูปแบบค่าคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y_{\text{(ความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ)}} = .438 + 0.720(\text{NSO}) + 0.368(\text{AMO})$$

สมการทำนายในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (standardized score) ได้ดังนี้

$$Z_{\text{(ความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ)}} = 0.723Z_{\text{(NSO)}} + 0.303Z_{\text{(AMO)}}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ จากผลการวิจัย พบว่า ตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ปีการศึกษา 2562 มีความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.33, S.D. = .42) สอดคล้องกับการศึกษาของ วิชดา หารษาจารย์พันธ์ (2540) ที่ศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน พบว่า นักศึกษาพยาบาลรับรู้ความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 23 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มเข้าสู่ชีวิตการทำงาน และได้ถูกฝึกให้มีระเบียบวินัย มีความอดทน เมื่อเข้ามาเป็นนักศึกษาพยาบาลตั้งแต่นั้นปี 1 จึงอาจทำให้นักศึกษามีทักษะในการปรับตัวที่ดี สามารถปรับตัวเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลได้ง่ายขึ้น ประกอบกับนักศึกษาต้องใช้ชีวิตอยู่ในหอพัก

ตลอดการศึกษา 4 ปี จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและบุคคลรอบตัว สามารถทนต่อความเครียดและความกดดันต่าง ๆ ได้ จึงทำให้นักศึกษามีความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ผลการศึกษพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้ ร้อยละ 74.8 (R² = .748, p < .05) ซึ่ง อภิปรายได้ ดังนี้

2.1 การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มากที่สุด ($\beta = .723$, p < .05)

สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐธยาน์ พงษ์ประวัติ (2552) ที่พบว่า การได้รับการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นทางการเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ และการศึกษาของ อัจฉนา เตมีย์ (2554) ที่พบว่า การถ่ายทอดทางสังคมในองค์กรโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการทำงานของพนักงาน ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาพยาบาลมีความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ กระบวนการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลเป็นกระบวนการในวัยผู้ใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้ระดับสูง โดยมุ่งไปที่การสอนบทบาทในทักษะเฉพาะ มีการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะเอกลักษณ์ และความยึดมั่นผูกพันตามบทบาทในวิชาชีพพยาบาล เพื่อจูงใจให้บุคคลได้ดำเนินกิจกรรมไปตามเป้าหมายของอาชีพ เมื่อนักศึกษาพยาบาลก้าวเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลอย่างเต็มตัวพบว่า มีประสบการณ์ค่อนข้างน้อยในการปฏิบัติงานพยาบาล ผู้ร่วมงานที่เป็นผู้อาวุโสกว่า และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า เช่น หัวหน้าพยาบาล พยาบาลรุ่นพี่ บุคคลอื่นในทีมสุขภาพจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะจากประสบการณ์ในสถานการณ์ต่างๆ โดยแสดงบทบาทของครูอย่างไม่เป็นทางการ การช่วยเหลือและการให้คำแนะนำของหัวหน้าพยาบาลหรือพยาบาลผู้ร่วมงานจะทำให้การพัฒนาบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเป็นไปได้อย่างรวดเร็วขึ้น รวมทั้งเป็นตัวแบบที่สำคัญในการเรียนรู้พฤติกรรมตามบทบาทของพยาบาลอย่างไม่เป็นทางการ จากการสังเกต การได้ยิน การได้ฟัง จะเห็นได้ว่าลักษณะงาน

พยาบาลต้องทำงานเป็นทีม มีการปฏิสัมพันธ์กันในการสอนงานหรือทำงานร่วมกันระหว่างผู้ร่วมงานทั้งในวิชาชีพเดียวกันและต่างวิชาชีพ มีการช่วยเหลือแนะนำและแสดงความมีน้ำใจต่อกันอยู่เสมอ ทำให้ทำงานร่วมกันอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันย่อมทำให้นักศึกษาที่ปฏิบัติงานในบทบาทพยาบาลวิชาชีพมีการรับรู้บทบาทการปฏิบัติงานพยาบาลได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลมากยิ่งขึ้น

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน

เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 รองลงมา ($\beta = .303, p < .05$) สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐธยาน์ พงษ์ประวัติ (2552) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่ การศึกษาของ กรกช ธิวงศ์คำ (2559) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงาน ขององค์กรการศึกษาของ อัจฉนา เตมีย์ (2554) พบว่า จิตลักษณะด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานของพนักงานได้และการศึกษาของ Kapantow, Luddin and Kambey (2020) ที่พบว่าแรงจูงใจในการทำงานส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาล ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การที่นักศึกษาพยาบาลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลในการทำงาน มีอิทธิพลทำให้กำหนดทิศทางและการใช้ความพยายามในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน ช่วยเพิ่มพลังการทำงานให้กับบุคคล เป็นสิ่งเร้าที่ทำให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่ม ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ซึ่งน่าจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และสามารถทำนายความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้

2.3 เจตคติต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ เป็นตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 และไม่สามารถทำนายความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา (สิตาฉัญจิรวิทย์วัฒน์, 2558) ทั้งนี้เนื่องจากเจตคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้แม้ว่าเจตคติจะมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้จากหลายสาเหตุ เช่น การได้รับข้อมูลข่าวสารการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่าจากบุคคลแวดล้อม รวมถึงการอยู่ในกฎระเบียบของหน่วยงาน (ณหทัย ตัญญา, 2550) สิ่งเหล่านี้อาจทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้ ถึงแม้จะไม่สอดคล้องกับเจตคติของตน ดังที่ผลการศึกษานี้ที่พบว่าเจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ ดังนั้นผู้บริหารองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงความสำคัญ

ของการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาล มีการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานจริง เน้นการจัดโปรแกรมหรือกิจกรรมการฝึกอบรมภายในหน่วยงานเพิ่มเติมในช่วงแรกๆ ที่เริ่มเข้าปฏิบัติงาน และวางแผนการฝึกอบรม เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายความพร้อมในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ดังนั้น ควรมีการกระตุ้นและพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาพยาบาลพยาบาลจบใหม่ เช่น สร้างชุดฝึกอบรมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมอบรม หรือการเสริมทักษะด้านอื่น ๆ เป็นต้น

3. ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาลในบทบาทวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหาร หรือหัวหน้าหน่วยงานควรมุ่งส่งเสริมและพัฒนาเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ

4. ควรมีการศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติงานบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในสังกัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาในแต่ละบริบท และควรมีการขยายการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการปฏิบัติงานตามบทบาทวิชาชีพพยาบาล เช่น ลักษณะมุ่งอนาคต การควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตน หรือความวิตกกังวล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรกช ชิงศ์คำ. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน: การวิเคราะห์อภิมาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- เกษศิริ วงษ์คงคำและปิยะธิดานาคะเกษียร. (2559) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพในเขตพื้นที่ภาคกลาง. *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 34 (2), 102-116.
- ณหทัย ตัญญา. (2550). *จิตวิทยา: ศาสตร์แห่งการพัฒนาตน*. นครปฐม: สำนักพิมพ์นิตินัย.
- ณัฐชยาน์ พงษ์ประวัติ. (2552). *ลักษณะทางจิตและการถ่ายทอดทางวิชาชีพพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพของพยาบาลจบใหม่* โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ฤทัยรัตน์ ชิดมงคล และเปรมฤดี บริบาล. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 22(1), 98-108.
- เบญจภรณ์ จงรักษ์, มาลีวัล เลิศสาครศิริ, และสมพร ชินโนรส. (2562). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 11(1), 38-49
- ปริญญา แร่ทอง และธีรนุช ห้านิวัติชัย. (2555). ประสพการณ์การเปลี่ยนบทบาทจากนักศึกษาพยาบาลสู่การเป็นพยาบาลวิชาชีพ. *วารสารสภาการพยาบาล*, 27(2), 51-61.
- พิมพา จอนสำโรง. (2561). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้ปฏิบัติงานด้านการคลัง วิทยาลัยชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.*
- มารวย วิชาญยุทธนากุล (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมระดับ 5 ดาว. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.*
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วรรณพร บุญเปล่ง, อัมพร เทียงตรงดี, อารีย์ นรภูมิพิภรณ์, สรายุทธ นามเมือง, ณิชมณฑลารอด และเอนกพงศ์ ฮ้อยคำ. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์. *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 36(4), 29-38.
- วิชุดา หรรษาจารุพันธ์. (2540). *การศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วิรัตน์ ปานศิลา. (2542). *การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะและการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบลในภาคเหนือของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สิตาณัฐ จริยวิทยาวัฒน์. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่องานบริการ บุคลิกภาพแบบคุณลักษณะเฉพาะ และการใช้เหตุผลเชิง*

- จริยธรรมกับคุณภาพการบริการของบุคลากร
ผู้ให้บริการผู้ป่วยโรงพยาบาลอินเตอร์เวซการ
จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
สิริพัชร ยงยิ่งศักดิ์ถาวร. (2557). การถ่ายทอดทาง
สังคมในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับความผูกพัน
ต่อองค์กรและพฤติกรรมความเป็นสมาชิก
ที่ดีขององค์กร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
สุวรรณ คำประเสริฐ. (2555). ความสัมพันธ์
ระหว่างเจตคติในการทำงาน ความผูกพันต่อ
องค์กร และการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร
ของพนักงานบริษัทกสิกรไทยจำกัด(มหาชน)
เขต 51. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
(2555). ความรู้ความสามารถ ทักษะและ
สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- อัญญา เตมียี่. (2554). การถ่ายทอดทางสังคมใน
องค์กรจิตลักษณะคุณภาพชีวิตการทำงาน
และพฤติกรรมการทำงานของพนักงาน
โรงแรมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.
- อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม. (2560). พฤติกรรมจริยธรรม
ของพยาบาลวิชาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่:
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Al-hasan, S. M. I., & Arriff, T. M. (2019). The
effects of motivation on job performance
of nurses in Jordanian Nursing Hospital.
International Journal of Engineering
Research and Management, 6(5), 47 - 54.
- Dinmohammadi, M., Peyrovi, H., & Mehrdad,
N. (2013). Concept Analysis of Professional
Socialization in Nursing. *Nursing Forum*,
48(1), 26-34.
- Kapantow, N. H., Luddin, M. R., & Kambey, D. C.
(2020). The effect of job motivation, job
satisfaction, and attitude towards profession
on nurse performance in Outpatient
Clinic of Prof. Dr. R. D. Kandou Hospital.
*International Conference on Humanities,
Education, and Social Sciences. KnE Social
Sciences*, 20, 565-575.
- Koushali, A. N., Hajiamini, Z., & Ebadi, A.
(2012). Comparison of nursing students'
and clinical nurses' attitude toward the
nursing profession. *Iranian Journal of
Nursing and Midwifery Research*, 17(5),
375-380.
- Pellico, L. (2009). What newly licensed registered
nurses have to say about their first
experiences. *Nursing Outlook*, 57(4), 194-
203.
- Rizany, I., Hariyati, R. T. S., & Handayani, H. (2018).
Factors that affect the development of
nurses' competencies: A systematic review.
Enfermería Clínica, 28(1), 154-157.
- Salisu, W. J., Nayeri, N. D., Yakubu, I., &
Ebrahimpour, F. (2019). Challenges and
facilitators of professional socialization:
A systematic review. *Nursing Open*, 6(4),
1289-1298.

Toode, K., Routasalo, P., & Suominen, T. (2011).
Work motivation of nurses: A literature
review. *International Journal of Nursing
Studies*, 48, 246-57.